

TRGOVSKA PIST

Licejska knjižnica

Ljubljana

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 8. novembra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 133.

O postanku evropskega Montantrusta.

(Par besed k tekmovanju Schneider (Francija) proti Stinnes (Nemčija) za pridobitev odločilne pozicije v težki industriji srednje in vzhodne Evrope.)

Ni ga pojava v gospodarskem življenju Evrope, ki bi imel večje važnosti in pomen, kot je združitev velikih, samostojnih podjetij v truste in podobne interesne skupine. Ti pojavi pa so tako odločilnega pomena za gospodarski, politični in pa tudi socialni razvoj posameznih držav in narodov Evrope, da ni samo zanimivo, marveč je naša dolžnost, te pojave zasledovati, obenem pa se ozirati tudi na posledice. Predvsem se moramo seznaniti z že obstoječimi dejstvi, ki so menda še večinoma neznana. Najboljše priliko za to pa nam nudi Francis Delaisi, večkrat omenjeni francoski gospodarski politik, ki nam nudi po svojih gospodarsko-političnih objavah sliko, kako napreduje snovanje francoskega železnega trusta med vrstami nasledstvenih držav: Gornje Šlezije, Poljske, Češke in Ogrske. Na drugi strani pa vidimo tekmujočo Stinnesovo skupino, borbo nemškega kapitala proti francoskemu. Ta dva tekmeča sta tako močna, da ostale manjše skupine ne pridejo v poštev in se morajo prej ali slej odločiti za eno ali drugo stranko.

V eni izmed zadnjih objav slika Delaisi, kako je šel Schneider, šef francoskega »Kruppa«, tvrdke Schneider-Creusot, po razdelitvi alžalskih velepodjetij med francoske kapitaliste koncem leta 1919, po »zlato runo« težke industrije v srednji in vzhodni Evropi. Od razdelitve Avstro-Ogrske je pridobil omenjeni gospod, oziroma njegova interesna skupina na češko-poljski meji velike premogovnike, plavže in jeklarne. S pomočjo teh zvez je dobil velik vpliv pri Škodovih tovarnah v Plznu, par mesecev pozneje pa je kupil še Ruston-Bromovski tovarno strojev in je s tem osnoval v sredini srednje Evrope močan koncentracijski pod francoskim vplivom. Da je mogla nadaljevati započeto delo, se je tvrdka Schneider-Creusot zvezala s francoskim velekapitalom leta 1920 in je osnovala zvezo z »Union Parisienne« in »Credit-Lyonnaise«, razen tega pa še s takozvano Empain-skupino, ki se peča za zgradbo železnice in podobnih stvari. S temi je osnoval Schneider novo velebanko »Union européenne industrielle et financière«, ki je pokupila vse dosegljive delnice srednje in vzhodnoevropske težke industrije za tvrdko Schneider in njene prijatelje. V letih 1920/21 je pokupila omenjena banka večino delnic pri mnogih čeških tovarnah, tako pri »Praški železni industriji«, »Jeklarne Hradec-Kralove« in pri nekaterih premogo- oziroma rudokopih. Največja češkoslovaška banka »Živnostenska banka«, pri kateri je Schneider-Creusot tudi udeležen, je povišala delniško glavico in kupila »Vestischer Magnesitwerke« na Štajerskem. Delnice pa so prešle pred kratkim v roke novega avstrijskega milijarderja Bosel. Nato je kupil Schneider-Creusot velika podjetja v Moravski Ostravi, ki so bila prejšnja last nadvojvode Friderika. Tako se mu je tekom dveh let posrečilo spraviti velik del češke težke industrije pod francoski vpliv. Obenem pa je Schneider-Creusot prodiral tudi v Gornji Šleziji in je tam pokupil precejšnja podjetja, oziroma si zagotovil večino

v nadzorstvenem in upravnem svetu raznih delniških družb. Nato je polagoma napredoval na Madžarskem, kjer se mu je posrečilo dobiti uplívno besedo pri največji madžarski banki »Splošna kreditna banka« in je nato dobil naročila za madžarske državne železnice in monopol za povečanje in izboljšanje donavskega pristanišča v Budimpešti. Pogodba glede zadnje stvari je bila pred kratkim podpisana. Za Poljsko je Schneider-Creusot dobavil orožje proti Nemčiji in Rusiji. Že v juliju 1919 je osnoval Creusot skupno z angleško tvrdko Vickers poljsko družbo za vojni material (Société polonaise de matériels de guerre), kar ga pa ni oviralo, se zanimati tudi za sovjetsko Rusijo. Pri leta 1922 ustanovljeni trgovsko-industrijsko-financijski družbi za Rusijo (Société commerciale, industrielle et financière pour la Russie) je bil Schneider-Creusot tudi udeležen. Tako ima danes ta tvrdka v svoji oblasti 182 težko-industrijskih podjetij, dejstvo, ki ga zna upoštevati pač oni najboljše, ki ima vpogled v delovanje trustov in sindikatov.

Istočasno s Schneider-Creusotom pa je nastopil v borbi za težko industrijo tudi Stinnes. Ogromne vsote, ki so jih dobili nemški veleindustriji za izročitev alžalsko-lotarinjskih podjetij Francozom od nemške države v papirnih markah, pri prodaji luksemburških podjetij pa v zdravih valutah, so omogočile naložiti ta kapital v novih pridobitvah v srednji in vzhodni Evropi. Nato je nastopila svetovna gospodarska kriza, ki je dala Stinnesu napram tekmeču Schneider-Creusot veliko prednost. Nadprodukcija francoske železne industrije, ki je bila doma zavarovana s carino, v inozemstvu pa vsled krize ni našla odjemalcev, razen v onih državah, kjer je izvajala francoska vlada ali pa kapital vsled političnih zvez pritisk. V pravi eksportni konjunkturi za časa svetovne trgovske krize je bila samo nemška težka industrija. To čudo pa je bila posledica inflacije in propadanja nemške marke, kar je omogočilo Stinnesu, da je izplačeval delavstvu primeroma malenkostne mezde in tako umetno znižal eksportne cene. Kakor znano je bil Stinnes eden izmed onih, ki so imeli največ dobička od inflacije, ki je srednje in nižje sloje popolnoma uničila, kapitalu pa prinesla nove dobičke. Inozemstvo je špekuliralo na zboljšanje marke (kar so delali nekateri tudi pri nas in med nemškim delom prebivalstva na Češkem). Vsled tega in vsled kreditne politike nemške državne banke so si kapitalisti in seveda tudi Stinnes naložili devizne zaloge. Kredite, katere je dobil v dobrem denarju, je povrnil z manj vrednim. Koncentracija njegovih obratov mu je zagotovila nizke produktivne stroške, tarifna politika državne železnice pa omogočila silno ceno prevažanje surovin in izdelkov. Vidimo torej, da je imel Stinnes razne virov, ne moremo pa reči, ravno nepošteno, svojega bogastva. In ko je imel potreben kapital, je pričel tudi Stinnes misliti na osvojitve težke industrije v razkosani Evropi. Po osnovanju »Rhein-Elbe-Konzerna« je dobil odločilen vpliv pri največjem avstrijskem težkoindustrijskem podjetju »Alpine-Montangesellschaft«. Na Madžarskem se je zvezal z raznimi rudo- in premogokopnimi družbami, s strojnimi tovarnami Schlick-Nicholson in ladjedelnico Ganz-Danubius, ki gradi obenem lokomotive za madžarske drž. železnice. V Češkoslovaški je dobil odločilen vpliv v eni največjih jeklarn, v

Gospodarski položaj v Jugoslaviji.

Hudo bi se motil, kdor bi po razdrapanih notranjopolitičnih razmerah presojal tudi gospodarski položaj naše države. Veliko je delovnih moči, ki gredo za tem, da se gospodarska sila Jugoslavije kolikor mogoče okrepi. Poskusi s sladkorno peso na primer so se tako dobro obnesli, da ima danes Jugoslavija velike množine sladkorja na razpolago za eksport. Uspehi na tem polju so imeli v Vojvodini za posledico poskuse za pridelovanje bombaža. Sicer je bila kvaliteta še slaba, najbrž vsled vlažnega vremena, a rastlina se je zelo dobro razvijala in bodo prihodnje leto v Bački in v Banatu poskuse ponovili. Da se dvigne konjereja, zlasti reja težjih konj, bodo v najbližji bodočnosti nakupili v inozemstvu veliko število plemenskih žrebcev. Živinoreja si je v zadnjem času sploh precej opomogla.

Tudi naša trgovina se lepo razvija, ne skokoma, a zdržema, in to je še najboljše znamenje. Sicer je v drugem letošnjem četrtletju res spet nekaj tovarn prenehalo z obratovanjem (ena livarna, ena tekstilna tovarna, več cementnih tovarn itd.), a obenem se je prigrisalo 27 novih (mlini, tovarne za lesne izdelke, za ključavničarske potrebnosti itd.). Ugodna slika trgovine in industrije se zrcali tudi v prometu poštne hranilnice. Denarni promet v septembru je znašal poldrugi milijon dinarjev, vloge so se napram avgustu dvignile za dvajset milijonov dinarjev, število čekovnih imeteljev je poskočilo od 10.921 na 11.031. Ladijski promet je zelo narasel. Leta 1921 je znašal pristaniški promet okoli 6 milijonov register ton (a 2.83 m³), leta 1922 se je podvojil in je znašal lani 12.734.000 ton.

Jugoslavija se trudi za otvoritev novih železniških prog; omenimo le Veles—Štip in Ljutomer—Ormož. Veliko jih pride še; v kratkem bo na primer končana proga Gračac—Knin, Užice—Vardište je pa že. V Novem Sadu bodo zgradili nov most čez Donavo in je skupščina že dovolila osem milijonov dinarjev zanj. Večino gradbenega materiala dobiva Jugoslavija iz Nemčije na račun reparacij. Neka nemška družba v Ljubeku je n. pr. napravila 1700 tonski dok za Kotor itd. Sladkorni kartel pa ne vpliva dobro. Sedaj se pogaja Jugoslavija z Avstrijo, kmalu pridejo na vrsto trgovske pogodbe z drugimi državami, tako najprvo z Ogrsko. Ta pogodba bi bila posebno važna za promet s Češkoslovaško.

Obtok bankovcev Narodne banke se je nanovo znižal za 64.5 milijonov dinarjev.

Naša izvozna trgovina.

Naš izvoz v mesecu septembru lanskega in letošnjega leta je znašal: septembra 1924: 384.596 ton, ali v dinarjih: 937.368.216; septemb. 1924: 334.766 ton ali 914.013.910 Din, torej več 1. 1924: 49.830 ton ali 23.354.306 Din oziroma v odstotkih 14.88% ali 2.55%.

Vitkovicah, s tem pa tudi že prekrizal interesne sfere »Schneider-Creusot« trusta. V ostalih državah pa je osnoval eksportna zastopstva in dobil razna naročila in koncesije, tako tudi pri nas v Jugoslaviji. Delaisi našteva le malo število novo osnovanih pod-

Izvoz v prvih devetih mesecih lanskega in letošnjega leta je znašal v prvih devetih mesecih leta 1924: 2.695.149 ton ali 6.654.363.425 Din; v prvih devetih mesecih leta 1923. pa: 2.153.327 ton ali 5.501.857.652 Din, torej več leta 1924: 541.822 ton ali 1.152.405.773 Din, ali v odstotkih: 25.16% in 20.94%.

Po množini se je naš izvoz dvignil torej za dobro četrtino, po vrednosti pa za dobro petino.

Glavni predmeti izvoza v letošnjem septembru so bili ti-le: žito 184 milijonov dinarjev (49.784 ton) in sicer: pšenica 162.100.000 Din (43.088 ton), drugo žito 21.900.000 Din (6696 ton); stavbni les 111.6 milijonov dinarjev (81.240 ton); les za kurjavo 18.7 (60.412); pšen. moka 76.9 (12.959); govedo 53.9 (12.160 kosov); surovi baker 43.7 (971); jajca 41.1 (1149); prašiči 27.4 (9298 kosov); fižol in bob 24.7 (5144); sveže meso 21.9 (813); mesni izdelki 4.8 (112); tul 20.4 (926); koruza 19.6 (6544); konji 17.9 (3996 kosov); cement 16.6 m. t. (29.299); perutnina 14.7 (52.598 kosov); kožice koz in jagnjet 11.8 (240); itd.

Pšenice je šlo največ v Češkoslovaško, za 46.4 mil. dinarjev, v Avstrijo 40.2, na Ogrsko 37.5; stavbni les v Italijo za 82 milijonov dinarjev, v Francijo za 10.4, v Anglijo za 4.7; les za kurjavo Italija 5.7, Ogrska 8.9; pšenična moka Avstrija 36 milijonov dinarjev, Češkoslovaška 34.8, Ogrska 2.7; goveja živina Italija 36.1, Grška 7.1, Avstrija 6.9; surovi baker Francija 23, Rumunija 20.7; jajca Švica 23.3, Avstrija 6.6, Italija 6.3; prašiči Češkoslovaška 15.6, Avstrija 11.9; fižol in bob Grška 10.4, Italija 9.2, Rumunija 3.8; sveže meso Avstrija 13.5, Italija 6.1; mesni izdelki Italija 4.1, tule ali prtiki Ogrska 11.8, Avstrija 5.9, itd.

Posebna pomena je to, da je stopila v septembru v našem izvozu pšenica na prvo mesto in je prekosila stavbni les, ki je imel doslej v naših mesečnih poročilih vselej prvo mesto. Čudijo se tudi, da se je prodalo toliko pšenične moke. Splošno je izvoz žita izredno velik.

Razsodišče Ljubljanske borze za blago in vrednote.

Mandat razsodnika, ki ni borzni član, prestane v primerih § 6. navedene ministrske naredbe z dne 11. februarja 1896, drž. zak. št. 23., namreč: če službo odloži, če naknadno nastopi ali se pokaže okolnost, ki bi bila izključila, da bi bil imenik sprejet, ali pa če je odstavljen od službe razsodnika po korporaciji, ki je pozvana za imenovanje. Slednje mora nastopiti, ako se dožene kak razlog, iz katerega sme kolegij razsodnika po § 11., 2. odst., izreči, da je izgubil svojo moč mandat razsodnika, ki je član borze.

Kadar zve predsednik kolegija razsodnikov za težko prekršitev razsodniških dolžnosti, zlasti onih, ki so označene v § 6. navedene ministrske naredbe, mora zadevo javiti trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani (§ 15.).

Razsodnike kolegija, kakor tudi

jetij Stinnes koncerna, menda iz narodnega nasprotstva. One, kateri se za stvar zanimajo, pa opozorim na publikacije zveze »Deutscher Metallarbeiterverband«, ki je izdal celoten seznam Stinnesovih podjetij pri inozemskih družbah in korporacijah.

razsodnike, ki niso člani borze in kolegija, zapriseže pred nastopom njih funkcije predsednik deželne kot trgovinskega sodišča v Ljubljani po besedilu, določenem v § 1. ministrske naredbe z dne 26. marca 1903, drž. zak. št. 71. Prisega se glasi: »Prisegam Bogu Vsegamogočnemu in obljubljam pri svoji časti in zvestobi, da bom svojo službo kakor borzni razsodnik izvrševal vestno in nepristransko in se neprelomno ravnal po obstoječih zakonih, zlasti po državnih osnovnih zakonih.«

Za izposlovanje zaprisege naprosi borzni svet predsedništvo zgoraj označenega sodišča (§ 17.).

Razsodnike, ki kršijo uradne dolžnosti, sme odbor, sestavljen iz predsednika in dveh razsodnikov, ki ju določi koncem vsakega leta predsednik za dobo prihodnjega leta, kaznovati v denarju z Din 1500.—. Denarne kazni zapadejo v korist trgovskemu bolniškemu zavodu v Ljubljani (§ 17.).

Kolegiju razsodišča se zlasti prideli tajnik razsodišča s potrebnim številom tajnikov-naměstnikov. Ti morajo biti sposobni za izvrševanje sodne službe. Imenuje jih borzni svet, potrdi pa jih minister za trgovino in industrijo (§ 18.).

Tajnik razsodišča posreduje občevarje med strankami in razsodiščem, sprejema tožbe, daje strankam potrebna navodila za pravilno izvedbo postopanja in za obrambo njih pravic, nadzira vročanje ukrepov za sestavo razsodišča, odpravlja vabila na naroke, opravlja zabeležbe pri razpravah, se udeležuje vseh sej razsodišča s posvetovalnim glasom ter odpravlja sodbe (§ 19.).

Sestava razsodišča v poedinah primerih.

Razsodišče sestoji v poedinah primerih iz treh ali petih razsodnikov, ki morajo biti s tajnikom razsodišča vred neprestano prisotni pri vsej razpravi, vsem posvetovanju in sklepanju; sicer bi bila sodba nična.

Vsaka stranka sme predlagati enega ali dva razsodnika. Če imenuje stranka dva razsodnika, mora druga stranka tudi imenovati dva. Razsodnike je izbrati izmed kolegija razsodnikov. Osebe, ki niso borzni člani, imajo pravico, izbrati razsodnike iz imenika razsodnikov, ki niso borzni člani. Stranke niso primorane, izbrati svoje razsodnike ravno izmed razsodnikov, prisotnih na borzi, ali izmed onih, ki so po uveljavljenem redu ravno na vrsti.

Če kolegij razsodnikov ali imenik razsodnikov, imenovanih po trgovski in obrtniški zbornici, slučajno ne bi bil popoln, ne utemeljuje to ugovora zoper sestavo posameznega razsodišča ali zoper sklenjeno sodbo (§ 20.).

Tožitelj mora imenovati razsodnike že v tožbi. Če tega ni storil, ga mora tajnik razsodišča naknadno pozvati, naj jih imenuje. Toženca pa je treba ob vročitvi tožbe pozvati, naj imenuje razsodnike, ker bi sicer nastopile posledice, označene v § 22.

Strankam, ki niso borzni člani, mora vročiti tajnik s pozivom, naj imenujejo razsodnike, izvod imenika razsodnikov, ki niso borzni člani, ter jih opozoriti na posledice, označene v § 22., če ne imenujejo razsodnikov.

Rok za imenovanje razsodnikov ne sme nikoli prekoračiti 15 dni (§ 21.).

Razsodniki se imenujejo pismeno ali protokolarno. Če opusti tožitelj imenovanje vključno tajnikovemu pozivu v določenem roku, se postopanje ne uvede. Če predlaga tožitelj naknadno uvedbo postopanja, izgubi pravico, imenovati sam svoje razsodnike, in namesto njega jih imenuje predsednik razsodnikov.

Če ne izvede toženec imenovanja pravočasno, imenuje predsednik razsodišča namesto njega dva razsodnika iz kolegija razsodnikov. V takih primerih mora tudi tožitelj imenovati dva razsodnika.

Sosporniki (= več tožiteljev ali več tožencev v isti pravdi) se morajo zediniti glede razsodnikov. Če se ne zedinijo v roku, ki ga določi tajnik razsodišča, imenuje predsednik kolegija dva razsodnika (§ 22.).

Izvoljeni razsodniki imenujejo predsednika razsodišnega senata iz imenika kolegija razsodnikov ali pa iz imenika razsodnikov, ki niso borzni člani. Če se izvoljeni razsodniki ne morejo zediniti glede predsednika, imenuje ga predsednik kolegija razsodnikov.

Če so izvoljene za razsodnike osebe, ki so člani kolegija razsodnikov, in osebe iz imenika razsodnikov, ki niso borzni člani, in se te med seboj ne zedinijo glede predsednika, imenuje ga predsednik kolegija razsodnikov po vrsti poedinah sporov imenoma iz kolegija razsodnikov ali iz imenika razsodnikov, ki niso borzni člani (§ 23.).

Razsodniki, ki jih izvoli stranka ali imenuje predsednik kolegija razsodnikov, kakor tudi predsednik razsodišča, so zavezani, vršiti službo kot sodniki.

Če se kdo brani izpolnjevati službo, odloči predsednik kolegija razsodnikov, ali je uvaževati dotični navedeni razlog.

Če se uveljavljeni razlog spozna za upravičenega, ali če ne pride razsodnik na razpravo, mora dotična stranka izvoliti drugega razsodnika, in sicer v 24 urah po sprejemu dotičnega obvestila, ali pa, če je prisotna, takoj. Sicer bi predsednik razsodišča, ne glede na to, ali je dotična stranka borzni član ali ne, imenoval razsodnika iz kolegija razsodnikov (§ 24.).

rst.

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

52. Naša industrija cementnih izdelkov.

Cementni izdelki nadomestujejo izdelke iz kamnja in ilovice ter opeko. Prednost jim daje nizka cena in vsestranska uporabljivost.

V naši državi se izdelujejo cementni predmeti v Vojvodini, Hrvaški in Slavoniji, Sloveniji in v Dalmaciji. V Srbiji, Bosni in Hercegovini in v Črni gori, kjer je zadosti kamnja, se še niso osnovala tvornice za cementne izdelke.

Specijalna stroka te industrije je izdelovanje opeke iz azbesta in cementa, ki se imenuje eternit. Ta vrsta opeke se odlikuje s svojo lahkoto in varnostjo pred ognjem.

V naši državi se nahajajo štiri tovarne umetne opeke (eternita), in sicer v Zemunu, Karlovcu, Solinu (Dalmacija) in v Laškem (Slovenija).

V Zemunu izdeluje eternit po sistemu Haček industrijska stavbena delniška družba »Inžinjer«. Tovarna je urejena tako, da je v položaju izdelati na dan 20.000 opek ali dva vagona. V mesecu avgustu t. l. bo pa že v položaju, da izdela na dan 4 do 6 vagonov, torej dvojno ali trojno množino sedanje produkcije. Letos se namerava začeti izdelovati tudi cevi za vodovode in kanalizacije, plošče, stopnice, stebre za brzojavne in električne napeljave, ornamente itd. Družba ima poldrug milijon osnovne glavnice, a je že dosedaj investirala v tovarno nad 3 milijone. Delavcev zaposluje 60. Tovarna ima parni stroj na 200 konjskih sil, stroje za obdelovanje azbesta in mešanje cementa itd.

Ta opeka se izdeluje iz azbesta in cementa. Cement je domač produkt, azbest se uvažuje iz Kanade in to 4 do 5 vagonov na mesec. Družba se je začela zanimati, kje bi mogla izslediti ležišča azbesta v naši državi, ki bi bil poraben za njene namene. Upamo, da bo njeno preizkuševanje ugodno poteklo.

V Karlovcu se nahaja nova tovarna azbestno-cementne opeke »Koranit«.

V Laškem obstoji »Kamenit«, tovarna umetnega škrlja, ki izdela na leto približno 1000 vagonov eternita.

V Solinu se nahaja tovarna »Solinit«, ki je last cementne tovarne »Split«. Te štiri tovarne izdelajo toliko te opeke, da pokrivajo v polnem obsegu domačo potrebo in da morejo še izvažati v inozemstvo. Ako se najde doma zadostna množina azbesta,

bo postala ta industrija prvorazredna izvozna industrija.

V Senti se nahaja Haverova tovarna cementnih izdelkov, ki izdeluje opeko, razne vrste mozaikovih plošč, cevi za kanale v vseh dimenzijah, nagrobne plošče in stopnice. Tvornica ima hidravlične stiskalnice s 6 atmosferami, s katerimi se more na dan izdelati 600 opek ali plošč, dva stroja za posebno vrsto opeke, modele za cevi v taki množini, da more izdelati 100 m cevi. Vsi stroji so fabrikat dr. Gasparija. Tovarna v vojni dobi ni obratovala, sedaj zaposluje 24 delavcev.

V Nov. Sadu imata tovarno cementnega blaga Šomon in Bayer, ki izdelata 30 vagonov. Obrat nameravata razširiti, da bosta izdelala 100 do 150 vagonov cementnih izdelkov na leto. Tovarna ima med drugim dva stroja za izdelovanje plošč, sedem strojev za cementne plošče in tri stroje za mešanje betona. Izdeluje cevi, plošče, umetni kamen, betonske mostove itd. in zaposluje po potrebi 5 do 10 do 20 delavcev. Pred vojno je ta tovarna izvažala svoje izdelke na Rumunsko in Bolgarsko.

Poleg te tovarne se nahaja v Novem Sadu še ena tovarna Julija Anika.

V Subotici se nahaja tovarna za izdelovanje cementnega blaga, ki more izdelati na leto 120.000 cementnih plošč in 4000 cevi. Tovarna ima hidravlično stiskalnico za plošče, stroj za cevi in električni motor s 84 konjskimi silami.

V Vel. Bečkereku ima tovarna Jakob Gutman in sinovi tovarno za cementne izdelke, ki izdeluje bruse iz umetnega kamnja, plošče, cevi, korita. Zaposluje 18 delavcev.

V Novi Palanki (Bačka) ima tovarno cementnih izdelkov Viljem Rahel, ki more na leto izdelati 6000 m² cementnih plošč.

(Dalje sledi.)

KUPUJMO IN PODPIRAJMO
izvrstno
Kolinsko cikorijo
domači izdelek.

Trgovina.

Računski kolek po tar. postavki 34. Po prvem odstavku tarifne postavke 34. taksne tarife so računi, izpiski računov, note, popisi blaga in njih prepisi (fakture) zavezane, ako se ne glase na več nego 100 Din, kolkovini 10 para, preko 100 Din pa kolkovini po 20 para. To ugodnost imajo le računi, katere izdajajo trgovci in obrtniki o terjatvah, katere izvirajo iz njih posla, drug drugemu ali drugim osebam ne glede na to, ali se v njih potrjuje izplačilo ali ne in ali so jih izdajatelji podpisali ali ne. K tej tarifni postavki je generalna direkcija posrednih davkov z razpisom z dne 19. septembra 1924 št. 47.002 pojasnila nastopno: Ako bi listine, ki so zavezane taksi po tarifni postavki 34., iz kateregakoli povoda došle na vpogled uradnim organom nekolikovane ali nezadostno kolikovane, se smatra za krivca po čl. 51. zakona o taksah edino lastnik listine in se kaznuje s petdesetkratnim zneskom prikrašane takse. V obsodbi se izdajatelja obsodi edino na jamstvo za naloženo kazen za slučaj, da bi ta pri lastniku listine ne bila izterljiva. Izdajanje računov, not itd. za trgovske in druge obrate ni obvezno; ako se pa računi izdajajo, morajo biti pravilno kolikovani, sicer zapade lastnik označeni kazni. Listine, katere osebe izdaja za medsebojni notranji promet za obračun, ako ne pridejo iz trgovine, ampak krožijo samo v trgovini, kakor so n. pr. nakazna na blagajno (med prodajalcem blaga in blagajno), dalje popisi prodanega blaga, ki se napravljajo zaradi pakovanja blaga, niso zavezani računskemu kolku. Računipa, ki jih dobe kupci blaga, so brezpogojno zavezani računskemu kolku.

Polom lesne trdke. V sarajevskih gospodarskih krogih je pobudil različne komentarje polom trdke »Jugoslovensko preduzeće za šumsku industrijo i veletrgovino drva inž. Vladimir Iljin i drugi«. Trdka je zaprosila za prisilno poravnavo. Podjetje ima 4.455.047 Din pasive, a aktiva znašajo samo 841.337

dinarjev. Saldo pasiva znaša torej 3.613.719 Din. Trdka nudi svojim upnikom 15% za šest mesecev. O razlogih poloma te trdke, ki je začela delati z velikimi sredstvi, krožijo v poučenih krogih različne verzije. Kolikor je znano, je bila imenovana trdka poprej lastnica velike žage v Ustipraču, katero pa je morala nekako pred enim letom prodati. Zaga je bila prodana v izgubo pol milijona dinarjev. Trdi se, da je bil neposredni razlog poloma ta, ker je trdka na račun svojih angleških konsumentov, s katerimi je sklenila pogodbo glede dobave hlodov, kupovala les po dražjih cenah, kakor so bile na trgu. Po pogodbi bi morali Angleži plačati les po 14 šilingov, toda preden je bila dobava efektuirana, so Angleži stornirali naročila, ker je na Angleškem padla cena hlodov na 7 šilingov. Poleg tega je imela firma velike izgube, ko je delala za državo.

Poročila iz Bosne o trgovini s slivami in orehi. Izza otvoritve trga v Brčkem, t. j. od 15. septembra 1924 do vključno 23. oktobra t. l., se je dovozilo na trg 127 vagonov suhih sliv. Strokovnjaki so mnenja, da ne bo dovoz presegel 200 vagonov. Današnje cene sliv so 70/75 komadne 11.25 Din, 80/85 komadne 10.25, 95/100 komadne 10, 110/120 komadne 9.50 Din. Povpraševanje je za sedaj slabo, zaloga pri brčanskih trgovcih znaša okoli 60 vagonov. Dne 20. oktobra se je otvorilo trgovanje z orehi. Povpraševanje po orehih je živahno. Orehi iz okolišča okoli Drine so nekoliko slabše kakovosti nego krajiški orehi. Cene za orehe iz drinskega okolišča so od 6—6.50, za orehe iz krajiškega okolišča so od 7 do 7.50 Din za kg netto.

Indeksna številka za veletrgovino v Avstriji se je v mesecu oktobru t. l. vsled zvišanja žitnih cen vnovič zvišala za 3.6%, na 20086, kljub temu pa je še vedno manjša nego je bila indeksna številka za mesec avgust t. l., ki je izkazovala 20.046 točk.

Izvoz in uvoz.

Pobiranje 4% davčne varščine na blago, ki se izvažajo ali uvažajo potom pošte. Generalna direkcija neposrednih davkov je odredila, da se davčna varščina pobira tudi od deklarativne vrednosti blaga, ki dohaja ali odhaja iz države s pošto, ravnotako kakor od blaga, ki se uvažajo ali izvažajo potom železnice, ako se lastnik ne izkaže s potrdilom davčnega urada, da je davke plačal.

Ukinitev izvozne pristojbine za kože. — Ogrski finančni minister je ukinil izvozno pristojbino, ki se je pobirala od sirovih, volnatih in ostrizanih ovčjih kož, od sirovih in suhih kozjih kož in od sirovih, osoljenih in suhih svinjskih kož. Ta pristojbina je znašala 25% fakturne vrednosti.

Češkoslovaška izvozna trgovina v mesecu septembru. Državni statistični urad je objavil te dni poročilo o uvozu in izvozu v mesecu septembru. Kakor kaže to poročilo, se je trgovska bilanca napram mesecu avgustu znatno popravila. Medtem, ko je znašala pasiva v avgustu 109 milijonov čK, je bila njena vsota v septembru le 28 milijonov čK. Izvoznega blaga je bilo 1428 milijonov, a uvozilo se ga je za 456 milijonov čK. V prvih mesecih l. 1924 je zaznamovala češkoslovaška trgovinska bilanca aktivo 5.113.000.000 čK.

Davki in takse.

Oprostitev od plačevanja taks. Po čl. 5., št. 5., zakona o taksah so naprave in zavodi, ustanovljeni s privatnimi sredstvi, če služijo obči državi ali narodni koristi in če nimajo za namen denarnega dobička, s posebnim dovoljenjem ministrstva za finance oproščeni plačevanja takse za vse vloge in prošnje, ki jih pošiljajo državnim oblastvom, razen onih v civilnih pravnih. Generalna direkcija posrednih davkov tolmači to določbo v tem smislu, da so naprave in zavodi, katere je na posebno prošnjo minister za finance oprostil plačevanja takse po čl. 5., št. 5., oproščeni plačevanja takse edino za vloge in prošnje, ki so zavezane taksi po tarifni postavki 1., razen onih v civilnih pravnih. Brez takse smejo državna oblastva od njih sprejemati edino še priloge k vlogam in prošnjam, ki so zavezane taksi po tarifni postavki 2., ki po svoji vsebini predstavljajo sestavni del prošnje, razen ako gre za listine, ki so zavezane kaki posebni taksi.

Znižanje davka na poslovni promet v Avstriji. V Avstriji se plačuje od prometa z moko pavšalni davek po 4%, pri uvozu moke iz inozemstva pa 8%. Da se moka in kruh pocenita, je vlada sklenila, da za nedoločen čas ukine pobiranje davka od prometa v notranjosti, od prometa z uvozom pa zniža davek na 4%. S tem se bo kruh pocenil za približno 240 K.

Donos neposrednih davkov v mesecu juliju 1924 (avgustu 1924). — V mesecu juliju (avgustu) t. l. se je v naši državi pobralo v celoti 68,016.960 (80,237.437) Din neposrednih davkov, 18,398.406 (13,807.379) Din davka na poslovni promet in 25,287.543 (47,196.979) Din li nearnega poviška, skupaj 111,702.910 (141,241.795) Din. Na posamezne pokrajine se ti donosi razdele nastopno: A. neposredni davki: Hrvatska in Slavonija 14,671.274 (23,545.655) Din, Bosna in Hercegovina 10,251.135 (6,583.191) Din, Vojvodina 12,852.151 (22,479.063) Din, Slovenija 7,248.823 (7,956.912) Din, Dalmacija 3,039.828 (1,069.356) Din in Srbija in Črna gora 19,953.748 (18,603.259) Din; B. davek na poslovni promet: Hrvatska in Slavonija 6,275.465 (3,867.017) Din, Bosna in Hercegovina 2,434.105 (1,086.713) Din, Vojvodina 3,896.737 (2,215.410) Din, Slovenija 3,020.449 (3,627.358) Din, Dalmacija 528.969 (491.071) Din, Srbija in Črna gora 2,242.681 (2,591.809) Din; C. linearni povišek: Hrvatska in Slavonija 5,271.831 (9,252.538) Din, Bosna in Hercegovina 4,445.869 (5,415.212) Din, Vojvodina 5,674.380 (17,757.179) Din, Slovenija 2,523.526 (4,064.453) Din, Dalmacija 231.502 (233.658) Din, Srbija in Črna gora 7,140.735 (10,473.939) Din.

Znižanje davkov na Poljskem. — Od dne 1. novembra t. l. se pobira na Poljskem dohodnina od službenih prejemkov le takrat, kadar presegajo na eno leto preračunjeni 3212 zlotov. V prvih stopnjah znaša davek 2% in se dviga progresivno do 34.2%. To izmero doseže pri dohodku po 526.333 zlotov.

TRBOVELJSKI PREMOG, DRVA, KOKS, ANGLEŠKI PREMOG, ŠLEZIJSKE BRIKETE dobavlja „ILIRIJA“, Ljubljana KRALJA PETRA TRG 8. Telef. 220. Platilo tudi na obroke!

Denarstvo.

Obrestna mera na Bolgarskem. — Do sedaj se pobirajo na Bolgarskem nastopne zakonite obresti: 1. trgovske obresti: 8% na leto; 2. pogodbene obresti po državljanskem pravu: a) zakonite 10% na leto; b) pogodbene po dogovoru do 12% na leto. Vlada je predložila narodni skupščini osnutek zakona, po katerem naj se trgovske obresti zvišajo od 8% na 14% in pogodbene obresti: a) zakonite od 10% na 14% in b) pogodbene po dogovoru do 18%. — Ako se v pogodbi dogovore višje nego 18% obresti, pogodbe glede te točke ni veljavna, dočim ostanejo ostala pogodbena določila brez vsake omejitve v veljavi.

Zlata pariteta srednjeevropskih držav. — Naša kraljevina: 1 zlati dinar = 15 pap. dinarjev; Avstrija: 1 zlata krona = 14.400 pap. kron; Italija: 1 zlata lira = 4.43 pap. lir; Ogrska: 1 zlata krona = 17.000 pap. kron; Češkoslovaška: 1 zlata krona = 6.90 čeških kron; Rumunija: 1 zlata leja = 36. pap. lej.

AKO PIJEŠ, BUDDHA ČAJ
VŽIVAJ SE NA ZEMLJI RAJ

Obrt.

Taksa na gostilniške račune. Taksa na gostilniške račune se pobira samo v krajih z več nego 2000 prebivalstva ob zadnjem ljudskem štetju. Izpremembe, ki nastanejo glede števila prebivalstva, ako n. pr. odidejo le začasno v dotični občini zaposleni, ne vpliva v nikakem oziru na takšno dolžnost gostilniških računov, dokler se znova ne izvrši oficijelnega ljudskega štetja.

Taksa na dolžnost prošelj za dovoljenje, da se plačuje taksa za gostilniške račune pavšalno. Po zakonu o taksah in pristojbinah sme finančna uprava dovoliti,

da se plačuje taksa na gostilniške račune od potroška izpod 10 Din pavšalno. Prošnje za to dovoljenje so po tolmačenju generalne direkcije posrednih davkov zavezane taksi za vloge (5 Din) in taksi za odločbo (20 Din).

Razno.

Prekinjenje beneške konference? Jugoslovensko-italijanska konferenca je ostala brez uspeha. Italijani so poleg važnih vprašanj, ki bi se morala rešiti, predložili konferenci še nove predloge, ki se tičejo železniških zadev. Jugoslovenski delegati pa so izjavili, da za ta vprašanja nimajo nobenega poblastila. Konferenca bo najbrže v nekaj dneh prekinjena.

Program bodoče vlade na Angleškem. (Izgon tužcev. Leto 1924 ima volilni rekord.) Dne 3. t. m. je imel bivši minister konservativcev Johnson Hicks daljši govor, v katerem je podal v glavnih obrisih program konservativne vlade. Rekel je, da mora bodoča vlada podati dokaz, da hoče vladati. Vsi tujei, ki bodo sitnari, bodo izgnani. Pri vstopu na angleška tla bodo strogo preiskani. Nova vlada — je zaključil Hicks — ne sme biti reakcionarna, ampak mora izvesti socialne reforme. »Daily Mail«, ki se je tiskal za časa volitev v 2 milijonih izvodov, poroča, da bo zgodovina označila leto 1924 kot volilno leto. V tem letu so se namreč vršile volitve v Angliji, Franciji, Nemčiji, Italiji, Japonski, Norveški, Švediji, Danski, Nizozemski, Grčiji, Egiptu, Južni Afriki in na New Foundlandskem. V kratkem se bodo vršile še volitve v Nemčiji, danes pa se vršijo volitve predsednika Združenih držav.

Otvoritev železnice Ormož-Ljutomer — Murska Sobota se bo izvršila slovesno v soboto, dne 22. novembra. Cela »Prekija« in Prekmurje se pripravljata na ta dan. V Prekmurju organizirajo pevske zборе, godbe ter narodne noše. V krajih ob novi progi so sestavili posebne odbore, ki imajo skrb, da se otvoritvena slovesnost izvrši tako, kakor zasluži ta važna pridobitev. Otvoritvena slavnost se bo gotovo raztegnila še na nedeljo 23. novembra. Dne 22. novembra bi bilo središče slavnosti Ljutomer, a 23. novembra Murska Sobota. Slavnostni vlak bo vozil jutraj med 8. in 9. uro iz Ormoža. Za sedeže v tem vlaku bodo izdajali posebne karte. Udeleženci se morajo javiti gradbenemu podjetju v Ljutomeru, oziroma naznanijo svojo udeležbo okrajnemu glavarstvu v Murski

Soboti in Ljutomeru. V prijavi naj označijo, koliko kart potrebujejo za otvoritveni vlak in za katere osebe. Natančni program za celo slavnost bo izdelan te dni. Glede zveze vlakov na novi progi bo vozni red tako urejen, da bo jutranji vlak, ki vozi ob 4.47 iz Maribora, imel ob 8. uri v Ormožu direktno zvezo z novo progo. Istotako bo popoldanski vlak 15.25 imel ob 17.30 zvezo z Mursko Soboto. Iz Murske Sobote bo vozil en vlak jutraj, tako, da bo dobra zveza z vlakom, ki dospe v Maribor ob 10.13, in popoldanskim ob 18.34. Preko Hodoša pa se računa na veliki blagovni promet na Madžarsko in Češkoslovaško.

Podpisovanje italijanskega posojila. Ravnateljstvo zavoda »Banca d'Italia« poroča: Na podlagi dosedanjega podpisovanja je bil italijanski delež v znesku sto milijonov lir za nemško posojilo dosežen skoraj 56 krat.

Zvišanje stroškov za preživljanje na Angleškem. — Delavsko ministrstvo je na podlagi cen za živila, najemnino, obleko, kurjavo in razsvetljavo ugotovilo, da so bile cene po stanju dne 1. oktobra t. l. za 76% višje nego v predvojni dobi, dočim so bili po stanju dne 1. avgusta t. l. le 72% in dne 1. septembra le 75% nad predvojnimi cenami. Zvišanje je povzročila podražitev živil, ki ima ravno v jesenski dobi prehodni značaj.

Češkoslovaška produkcija zlata in srebra. — Češkoslovaška je l. 1924. producirala 104 finega zlata v vrednosti 2.5 milijonov čeških kron in 22.000 kg finega srebra v vrednosti 15.3 milijonov čeških kron.

Ruske kaznilnice. Na eni izmed poslednjih sej Centralnega izvrševalnega odbora je poročal Bogdanov o novem kazenskem zakoniku ZSSR ter podal statistiko ruskih kaznilnic. Po tej statistiki ima danes Rusija 413 kaznilnic, v katerih se nahaja 69.500 kaznjencev. Kaznilnice so razdeljene na 7 tipov. Za kaznjence, ki so obsojeni na dosmrtno ječo, je določenih 220 kaznilnic; za kaznjence v izolaciji 146. Kazenskih kolonij ima Rusija 35, zavodov za nedorasle hudoodelce 2, ustanov za psihijatrijsko raziskovanje 2. Večina ruskih kaznilnic je spremenjena v prisilne delavnice.

Iz naših organizacij.

Pevske vaje Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani se vrše redno vsak ponedeljek in petek točno ob pol 9. uri zvečer v društvenih prostorih, Gradišče 17-I., kjer se sprejemajo tudi prijave novih pevcev.

Zlatorog
terpentinovo
milo,

najboljši domači izdelek, ne sme manjkati v nobeni trgovini! Vsaka gospodinja, katera je prala enkrat s tem milom, ne bo več kupila drugega mila!

Ljubljanska borza.

7. novembra 1924.

Blago: Orehovi bouls Ia, fco meja den. 1800; hrastovi frizi 6, 7, 8, 9, fco meja den. 1450, bl. 1500; hrastovi železniški pragovi, fco meja, za komad den. 36; trami 3/3, 3/4, 4/5, 5/7, 6/8, lepo blago, fco meja den. 400; bukova drva, obrobenci, fco nakl. post., 5 vag., den. 19, bl. 19, zaklj. 19; oglje vilano, izbrano (hrastovo, jagnjetovo, brezovo in bukovo), fco nakl. post. bl. 87.50. Pšenica domača fco Ljubljana den. 385; pšenica bačka, par. Ljubljana, na potu bl. 430; kuruza bačka, par. Ljubljana, stara bl. 335; kuruza bačka, par. Ljubljana, nova, bl. 210; kuruza bačka, par. Ljubljana, umetno sušena bl. 275; kuruza nova, fco Mitrovica, gar., slov. postaja, 3 vag., den. 170, bl. 170, zaklj. 170; oves bački, par. Ljubljana bl. 340; laneno seme, par. Ljubljana den. 675; pšenična moka bačka, št. 0 bas., fco Ljubljana bl. 625; pšenični otrobi, srednji, b/n, fco Ljubljana bl. 210. Fižol ribničan, orig., fco Ljubljana den. 440; fižal ribničan, očiščen, b/n, fco Postojna trans. bl. 550; fižol prepeličar, orig., fco Ljubljana den. 450; fižol prepeličar, očiščen, b/n, fco Po-

stojna trans. bl. 580; fižol mandolon, orig., fco Ljubljana den. 400; fižol mandolon, očiščen, b/n, fco Postojna trans. bl. 505; fižol rjavi, orig., fco Ljubljana den. 410.

Vrednote: 7% inv. pos. iz l. 1921 den. 63; lot. 2 1/2% drž. renta za vojno škodo den. 111, bl. 114; Celj. pos. d. d. den. 210, bl. 210, zaklj. 210; Lj. kred. banka den. 215, bl. 225; Merkant. banka, Kočevje den. 125, bl. 128; Prva hrv. šted. den. 916; Slav. banka d. d. bl. 80; Stroj. tov. in liv. den. 130; bl. 147; Trb. prem. dr. bl. 485; Zdr. pap. Vevče den. 109, bl. 120; »Split«, an. dr. za cement Portland Split den. 1416, bl. 1480; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb den. 68, bl. 85; 4 1/2% zast. listi Kranj. dež. banke bl. 17.50; 4 1/2% kom. zad. Kranj. dež. banke bl. 89.

Glavna založba

VAN KASTER
CACAO

F. ŠIBENIK - LJUBLJANA

Dobava, prodaja.

Nabava stružnice za kovine. — Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje ponovno ofertalno licitacijo za dobavo ene stružnice za brzo struženje kovin na dan 15. decembra 1924. Licitacija se vrši ob 11. uri dopoldne v sobi št. 43 v I. nadstropju Sv. Jakoba trg št. 2. Pogoji so na vpogled pri ekonomnem odseku (soba št. 41) podpisane direkcije. Drazitelji morajo položiti 5% (inozemci 10%) kavecijo pri Pomožnem uradu direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani najkasneje do 10. ure na dan licitacije.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. novembra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 540.000 kilogr. ovs. — Dne 27. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega stekla. — Dne 2. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih tiskovin; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave osi; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 30.000 bobin cigaretnega papirja.

Dobave. Ekonomsko odeljenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. novembra t. l. ponudbe glede dobave bakrene pločevine in pločevine iz medi. (Podatke na vpogled pri omenjenem odeljenju). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 40 kolesnih obrocev. — Dne 24. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave pisarniškega materiala. — Dne 26. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave elektrotehničnega in instalacijskega materiala.

Dobava moke. Dne 10. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne se bo sklenila pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba glede dobave 120.000 kg moke (tipa 80%) in trg. tipa št. 6 po uzancih novosadske borze.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Tržna poročila.

Ljubljanski živinski sejem (5. t. m.). Dogon 394 konj, 19 žrebet, 127 volov, 135 krav, 27 telet in 346 prascev. Cene za kg žive teže: voli I. 14, II. 13—13.50, III. 11—13, buše 9—11, krave za klobase 7.50—9, krave debele 12.50, teleta 16—17.50 Din. En par dobrih konj je stal do 20.000 Din. Prasci 6—8 tednov stari, 250—300 komad. Kupčija je bila precej živahna. Nekaj se je prodalo tudi za Italijo. Cene so ostale v glavnem nespremenjene, le deloma so nekoliko poskočile.

Celjski trg (1. nov.). Govedina v mesnicah 23—25, na trgu 22—25. Teletina: 25—30. Svinjina: prašičje meso I. 35 do 40, II. 30. Slanina: I. 38, II. 37, mast ameriška 36, domača 41, šunka 45, prekajeno meso 40—45. Perutnina: piščanci 20—30, race 35—40, kokoši 40 do 45, gosi in purani 100. Divjačina: zajec 60, srna 25. Ribe: krap 15, ščuka 17.50. Mleko 3.50—4. Smetana 16, surovo maslo 50, čajno 72. Jajca 2. Pijača: staro vino 12—20, novo 10 do 12. Kruh: beli 7.20, črni 6.20. Moka »00« in »0« 6.40, št. »2« 6, št. »4« 5.60. Sadje: jabolka 3 do 5, hruške 5—8, kostanj 3—4, orehi 10. Špecerijsko blago: kava Portorico 76, Santos 50—56, Rio 44—48, sladkor kristalni 15.50, v kockah 17.50, riž I. 12 do 14, II. 8—10, namizno olje 28, testenine 10—12, milo 17—21. Zito: pšenica 400—410, rž 345, ječmen 380, oves 350, kuruza nova 250, stara 360. Fižol 500 do 600. Krma: sladko seno 75, polsladko 65, kisló 60, slama 50. Krompir na debelo 1.25, na drobno 1.50—1.75. Zelje 1—1.25 Din.

Tržne cene v Mariboru. Meso: Goveje meso I (za 1 kg) 25—27 Din, II. 23 do 24, III. 21.50; vampi 10. Teletina: telečje meso I. 27.50—30, II. 24—25; jetra 25; pljuča 20—25. Svinjina: prašičje meso 25—40; pljuča 10; jetra 15—18; slanina sveža 32—40, papricirana 40—41, prekajena 40—42.50; mast 38—39; prekajeno meso 37.50. Drobniča: kostrunovo meso 29. Klobase: krakovske 50; debe-

cinske 32.50—42; brunšviške 27—30; pariške 33—35; hrenovke 38; kranjske 45—50; prekajene, komad 6—9 Din. Perutnina: 1 piščanec majhen 17.50—20, večji 20—40; kokoš 37.50—60; raca 45 do 55; gos 50—80; puran 100; zajec domač majhen 10—15, večji 40—70 Din.

Cene specerijskemu blagu v Mariboru (dne 1. nov.). Kava I. 70—80, II. 45 do 60 Din za kg; pražena kava I. 80—100, II. 55—70; testenine 11—20; sladkor v prahu 17.50, v kristalu 15, v kockah 17; škrob rižev 25—30, pšenični 20; riž 7 do 12; 1 liter namiznega olja 28—30; 1 kg mila 8.50—10 Din. — Cene za žito: Pšenica 4.50 Din za 1 kg; rž 4; ječmen 4; oves 4; koruza 4; proso 5; ajda 4.50; fižol 5—6; grah 12; leča 12—20 Din. — Mlevski izdelki: Pšenična moka št. 0 6.75; št. 1 6.50; št. 2 6.25; št. 5 5.75; št. 6 5; št. 7 4; prosena kaša 7; ješprenj 7 do 13; otrobi 2.50—3; koruzna moka 4; koruzni zdrob 5—6; pšenični zdrob 7.50 do 8; ajdova moka št. 1 4—8, št. 2 6—7; 1 liter kaše 7—8 Din.

Mleko, maslo, sir, jajca in kurivo na trgu v Mariboru (1. nov.). 1 liter mleka 3—3.75, smetane 16, 1 kg surovega masla 38—46 kuhanega masla 54, 1 kg emendolskega sira 125; polemendolskega 80, trapistnega 30—35, grojskega 40, tilskega 40, parmezana 125; 1 kos sirčka 5—10; eno jajce 2—2.50. — 1 m³ trdih drv 175—200, mehkih 150—175; 1 q

premoga trboveljskega 42—50, velenjskega 27—30; 1 kg oglja 1.50—2; 1 kg sveč 20 Din.

Zagrebski tedenski sejem (5. t. m.). Zaradi letnega sejma v Veliki Gorici je bil dogon na zagrebski sejem slab. Cene so ostale v glavnem nespremenjene. Kupčija slaba. Za kg žive teže notirajo: voli I. izjemno 13.50—15, II. 12.50 do 13.50, III. 10—11, bosanski voli I. 12 do 13, II. 9—11, III. 7—9, krave I. 12 do 12.50, II. 10—11.50, III. 8—9, bosanske krave II. 8—10.50, III. 6.50—7.50, telice II. 12—12.50, bosanske telice 8 do 10, teleta 18.50—20, svinje nepitane 18—22, prasci do 1 leta 17—20, nad 1 letom 17—22.25 Din. Konji: lahki tovrni 5000—6000, kmečki 4000—5000, srednji vojni 3800—4500 Din za komad. Konji za klanje 3—3.50 Din za kg žive teže. Krma: seno I. 100—131, II. 80 do 100, stisnjeno 110—120, detelja in lucerna 113—150, slama 93—150 Din za 100 kilogramov.

Zagrebska vinska borza (5. t. m.). Bilo ni ne povpraševanja ne zaključkov. Za blago so zabeležene nastopne cene: novo belo, Okič-Plešivica 11 odst., postavno Jaska; isto, 9-odstot., 5; staro belo, Okič-Plešivica, 9 odst., postavno Jaska, 8; isto, 11 odst., 9; belo križevaško novo, po Malligandu 0.62; dalmatinsko belo, paritetno Sušak, po Malligandu, 0.50; črno, 13 odst., 5.50; črno, 12

odst., ab Mostar 7; mostarsko »žilavsko«, nova, 12.5—13 odst., ab Mostar, 6.50; »blatinsko«, nova, 12.5—13 odst., 6; »ljutomerčansko«, beli, novi, 10 odst., paritetno Središče ali Ormož 9; »ljutomerčansko« 12 odst., 10 Din.

Cena sladkorja. Poljedelsko ministstvo je sestavilo te dni posebno komisijo, ki ima nalog, da prouči režijske in druge izdatke sladkornih tovarn in ugotovi primerno ceno za sladkor.

Znižanje sladkornih cen na Ogrskem. — Centralna prodajalnica sladkorja ogrske kreditne banke je določila nastopne veleprodajne cene: kristal v vrečah nad 10 q 14.040 K, izpod 10 q pa 14.540 K, fini kristal 14.340 do 14.840 K, v kockah (zaboj) 14.740 do 15.240 K, kocke v škatljah 14.440 do 14.940 K,

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, negarice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezeno, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

zdrobljen sladkor 14.640 do 15.140 K, stožčasti sladkor 14.640 do 15.140 K za 1 kg. Detaljne cene so za 500 K na 1 kg višje.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje

moko in

deželne pridelke

raznovrstno

rudniško vodo

Lastna pražarna za

kavo in mlin za di-

šave z električnim

obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

Karol Rexinger

Trst

Via Kandler 7/II. nadst.
(Tvrda ustanovljena l. 1888).

Nudi iz prve roke:

Kavo, vsakovrstno posušeno južno sadje, pomaranče, limone, razne garantirano čiste mlete dišave, riž, namizno olje (olive iz Cotton-America) itd. v celih vagonih za takojšnjo dobavo.

Poskusite, bode tega tovo zadovoljni.

Poštena in realna postrežba jamčena.

Brzjavi: Rexinger, Tergesteo.
(Borsa) Trieste.

Izvolite si zabeležiti, ker ne bomo več oglašali!

Kuhinjsko zidno pregrinjalo

na belem štrpce-papirju v velikosti 63×95 cm po 165 Din za sto kom. (cena v detajlu 3 Din). Ta zelo iskani masa-artikel je v zavojih po 100 komadov ter vsebuje vsaka stotina štiri enako razdeljene raznovrstne lepe in nove vzorke. — Posilja samo proti povzetju tr. »KULTURA« (preje Lustigova). ZALOGA KNJIG IN CASOPISOV, Osijek L. Desatična ulica 28.

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.

Najboljše šivalne stroje v vseh opremah Gritzer, Adler za redbinske in obrtne rabe, letetam igle, olje ter vse potrebne dele za vse sisteme.

En gros!

Najboljše

„Pfaff“ šivalne stroje

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

priporoča

IGN. VOK, Ljubljana

Sodna ulica št. 7.

Stara tovarna nogavic in pletenin

M. FRANZL & SINOVI -- LJUBLJANA, Privoz 10

Lastnik: FELIKS FRANZL

Ustanovljeno
leta 1888

Poštni predal 44
Telefon 425

Varstvena znamka

MERAKL

barve, mastila, lake, klej, emajl,
kit in zajamčeno čisti firnež
najboljše vrste nudi

MEDIČ - ZANKL DRUŽBA
Z OM. ZAV.

Ljubljana
centrala

Maribor
podružnica

Novi Sad
skladišče

Tvornice: Ljubljana - Medvode

se dobi v vseh
špecerijskih
prodajalnah.

Pisarna: Ljubljana,
Gradišče 13.

Telef. št. 233.

Telef. št. 233.

Tvrda

T. Mencinger

špecerijska in delikatesna
trgovina na veliko

Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 43

in

Komenskega ulica št. 24

priporoča prvovrstni bohinjski sir,
salami, ribje konzerve, prekajeno
šunko in meso pripravljeno po
praškem načinu. — Lastna pra-
žarna za kavo z električnim
obratom. — Velika zaloga ru-
dninskih vod.

Klobase

K. JARC,

LJUBLJANA
Hradeškega vas 35/3.

AVTO

bencin, pnevmatika olje, masl, vsa
popravila in vožnja. Le prvovrstno
blago in delo po solidnih cenah nudi
Jugo-Avto, d. z o. z. v Ljubljani.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

= Ljubljana =

Bohoričeva ulica 24

Veletrgovina
KAROL HABER

Maribor

priporoča

kolonijalno robo,
južno sadje,
dišave, moko,
deželne pridelke.

Velepražarna kave
in mlini za dišave
z električnim obratom.

Brzjavi: HABER, Maribor.

Telefon štev. 149 interurban.

TISKARNA
„MERKUR“

Trg.-ind. d. d.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva ulica
št. 13

Tiska časopise, poset-
nice, knjige, brošure,
letake, cenike, pravila,
lepake, vse trgovske
in uradne tiskovine itd.
v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 332
Račna pri pošt. št. savoda
št. 13.108

Volna in trikotaža, galanterija
engros

Gaspari & Faninger - Maribor

Popolnoma varno naložite denar v Ljubljansko posojilnico

r. z. z o. z., ki posluje v novopreurejenih prostorih
v Ljubljani, Mestni trg št. 6.

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje najugodnejše ter jih izplačuje
takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. — Posojila
daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvo.
Daje tudi TRGOVSKE KREDITE ter sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.